

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 160/07-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. septembra 2007 predbežne prerokoval sťažnosť PhDr. D. R. a R. R., obaja bytom B., zastúpených advokátkou Mgr. R. Z., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 2 Obo 58/2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť PhDr. D. R. a R. R. **o d m i e t a** pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. júna 2007 doručená sťažnosť PhDr. D. R. a R. R., obaja bytom B. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. 2 Obo 58/2007. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 22. júna 2007 a bola doplnená podaním z 18. júla 2007 doručeným ústavnému súdu 23. júla 2007.

Zo sťažnosti a z jej doplnenia vyplýva, že sťažovatelia boli do 20. apríla 2004 spoločníkmi obchodnej spoločnosti L., s. r. o. (ďalej len „spoločnosť“), a ďalším spoločníkom bola firma V., s. r. o. (ďalej len „firma“). Sťažovatelia 20. apríla 2004 uzavreli s Mgr. V. S. (ďalej len „zmluvný partner“) zmluvu o pôžičke, ktorou si od neho požičali 5 000 000 Sk, a zmluvu o pôžičke uzavreli aj s firmou O., s. r. o., od ktorej si požičali 2 000 000 Sk. Za účelom zabezpečenia oboch zmlúv poskytli svoje obchodné podiely v spoločnosti a vo firme. Dňa 20. apríla 2004 uzavreli zmluvy o prevode obchodných podielov, ktoré mali byť schválené rozhodnutiami mimoriadneho valného zhromaždenia spoločnosti a firmy. Napriek dohode, že zmluvy o prevodoch obchodných podielov budú plniť len zabezpečovaciu funkciu (všetky vyhotovenia zmlúv, ako aj dokumentov týkajúcich sa konania mimoriadnych valných zhromaždení boli uložené v trezore zmluvného partnera), zmluvný partner predmetné zmluvy zaregistroval v obchodnom registri, a tak sa stal výlučným vlastníkom spoločnosti a firmy. Sťažovatelia s takýmto postupom nesúhlasili a žiadali od neho vrátenie obchodných podielov. Keďže im zmluvný partner nevyhovelo, 3. augusta 2004 podali na neho trestné oznámenie, následkom ktorého je trestne stíhaný za trestný čin podvodu. Keďže mimoriadne valné zhromaždenia v spoločnosti a vo firme v skutočnosti neprebehli, súbežnými žalobami z 12. júla 2004 sa sťažovatelia domáhali vyslovenia neplatnosti uznesení mimoriadnych valných zhromaždení. Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 9 Cbs 90/04-307 zo 14. februára 2006 boli napadnuté uznesenia, ktorými došlo ku schváleniu prevodov obchodných podielov, vyhlásené za neplatné. Písomné vyhotovenie rozsudku bolo krajským súdom odovzdané na poštovú prepravu 20. apríla 2006. Podľa vyznačenej doložky právoplatnosti a vykonateľnosti rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 10. mája 2006 a vykonateľnosť 13. mája 2006. Zmluvný partner po vydaní tohto rozsudku 13. marca 2006 rozhodol o tom, že pre nedostatok majetku sa spoločnosť zrušuje bez právneho nástupcu, hoci v skutočnosti mala spoločnosť rozsiahle majetkové práva. Na základe toho obchodný register 25. apríla 2006 bez vedomia sťažovateľov spoločnosť vymazal z obchodného registra. Najvyšší súd 23. apríla 2007 bez akéhokoľvek predchádzajúceho kontaktu a korešpondencie so sťažovateľmi, takmer rok po nadobudnutí právoplatnosti a vykonateľnosti rozsudku krajského súdu, doručil sťažovateľom uznesenie sp. zn. 2 Obo 58/2007 z 28. marca 2007, ktorým rozsudok krajského súdu č. k. 9 Cbs 90/04-307

zo 14. februára 2006 zrušil a konanie zastavil. Sťažovatelia uviedli, že pred doručením uznesenia najvyššieho súdu zistili, že hoci konanie vedené krajským súdom bolo právoplatne skončené, najvyšší súd vo veci koná. Na základe toho telefonicky a potom písomne 19. marca 2007 žiadali najvyšší súd o možnosť nahliadnuť do spisu. Žiadosti nebolo vyhovené, pretože sudca JUDr. J. Š. odmietol vydať spis. Sťažovatelia podali 28. marca 2007 sťažnosť a podaním z 2. apríla 2007 namietali zaujatosť sudcu. Predseda najvyššieho súdu listom z 27. apríla 2007 im oznámil, že vo veci už bolo rozhodnuté 28. marca 2007, a k námietke zaujatosti sa nevyjadril. Sťažovatelia mohli do spisového materiálu nahliadnuť až 4. mája 2007 na krajskom súde, z ktorého zistili, že najvyšší súd prípisom z 1. marca 2007 predložil krajskému súdu list zmluvného partnera ako fyzickej osoby zo 4. januára 2007 (doručený 5. januára 2007), ktorým žiadal zrušenie vyznačenia doložky právoplatnosti na rozsudku krajského súdu. Najvyšší súd zároveň oznámil krajskému súdu, že uvedené podanie zmluvného partnera je potrebné považovať za opravný prostriedok.

Sťažovatelia zastávajú názor, že postupom najvyššieho súdu došlo k porušeniu ich práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy. Najvyšší súd im odňal možnosť konať pred ním ako odvolacím orgánom, keď im neoznámil, že začína odvolacie konanie, nedoručil im odvolanie proti rozsudku krajského súdu, a ani im neumožnil zúčastniť sa tohto konania. Nebral do úvahy ani to, že odvolanie môže podať iba účastník konania (zmluvný partner podal odvolanie vo vlastnom mene ako fyzická osoba, a to šesť mesiacov po právoplatnosti rozsudku). Na základe takéhoto „opravného prostriedku“ najvyšší súd konal, rozsudok zrušil a konanie vo veci zastavil, čím zmaril výkon právoplatného rozsudku krajského súdu. Sťažovatelia ďalej uvádzajú, že nie je možné stotožniť sa s argumentáciou najvyššieho súdu, že zmluvný partner ako konateľ spoločnosti nemohol mať záujem na neprevzatí rozsudku, pretože ak by mu bol riadne doručený a podal by proti nemu odvolanie a v priebehu odvolacieho konania by spoločnosť zanikla, odvolací súd by musel rozsudok zrušiť a konanie zastaviť. Takýmto postupom sa najvyšší súd odklonil od zásady spravodlivosti, poprel tým aj základný princíp, podľa ktorého ku skončeniu prvostupňového konania nedochádza doručením rozhodnutia, ale verejným vyhlásením rozsudku. K tomu došlo 14. februára 2006, keď spoločnosť ešte nebola

vymazaná z obchodného registra a neexistovalo ani rozhodnutie zmluvného partnera o zrušení spoločnosti bez právneho nástupcu. Najvyšší súd sťažovateľom žiadnym spôsobom neumožnil, aby boli na prerokovaní veci prítomní, a konal bez nariadenia pojednávania v rozpore s ustanovením § 214 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku. Tým, že najvyšší súd sťažovateľom zamedzil prístup k odvolaciemu konaniu, o ktorom nemali žiadne informácie, a tým, že im neumožnil nahliadnuť do spisu, porušil zásadu kontradiktórnosti a princípu rovnosti zbraní ako základných prvkov práva na spravodlivé súdne konanie.

Sťažovatelia podali proti uzneseniu najvyššieho súdu z 22. mája 2007 dovolanie.

Sťažovatelia žiadajú vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Obo 58/2007 a prikázal najvyššiemu súdu zaplatiť sťažovateľom primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 000 000 Sk a náhradu trov konania. Napokon sťažovatelia žiadajú vydať dočasné opatrenie, ktorým by ústavný súd odložil vykonateľnosť uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obo 58/2007 z 28. marca 2007.

Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obo 58/2007 z 28. marca 2007 vyplýva, že rozsudok krajského súdu č. k. 9 Cbs 90/04-307 zo 14. februára 2006 bol zrušený a konanie o neplatnosť uznesení mimoriadneho valného zhromaždenia bolo zastavené. Krajský súd rozsudkom určil neplatnosť uznesení mimoriadneho valného zhromaždenia z 20. apríla 2004. Podaním bývalého konateľa spoločnosti zmluvného partnera z 25. apríla 2006 bolo krajskému súdu oznámené, že spoločnosť zanikla výmazom z obchodného registra. Preto navrhol, aby bolo predmetné konanie zastavené a súčasne pripojil výpis z obchodného registra, z ktorého vyplývalo, že spoločnosť bola zrušená bez likvidácie pre nedostatok majetku 13. marca 2006 a na základe toto došlo k jej výmazu. Rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 10. mája 2006. Podaním krajskému súdu z 15. mája 2006 zmluvný partner požadoval odstránenie nesprávne vyznačenej právoplatnosti rozsudku, lebo podľa jeho názoru rozsudok nebol zaniknutej spoločnosti doručený zákonným spôsobom. Ďalším podaním doručeným krajskému súdu 25. júla 2005 žiadal, aby nesprávne vyznačenie

právoplatnosti rozsudku bolo odstránené postupom podľa § 164 Občianskeho súdneho poriadku pri zachovaní postupu podľa § 107 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku. K otázke vyznačenia právoplatnosti a s tým spojeného doručenia rozsudku, ktorá ostala sporná, sa vyjadrili súdna tajomníčka aj senát krajského súdu tak, že pri doručovaní rozsudku bol zachovaný postup podľa § 47 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Následne bola vec predložená najvyššiemu súdu. Keďže zaniknutá spoločnosť bola právnickou osobou, podmienky pri doručovaní neboli dodržané, a nie je ani zrejmé, prečo krajský súd aplikoval pri doručovaní ustanovenie § 47 Občianskeho súdneho poriadku vzťahujúce sa na doručovanie fyzickým osobám, keď doručovanie právnickým osobám má osobitnú úpravu v ustanovení § 48 Občianskeho súdneho poriadku. Keďže spoločnosť už nevyvíjala činnosť, nebolo možné doručiť jej zásielku na adresu sídla spôsobom uvedeným v § 48 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Do úvahy prichádzal postup podľa odseku 2 tohto ustanovenia, pričom zo spisov je zrejmá aj iná adresa ako je sídlo spoločnosti, a to adresa trvalého bydliska zmluvného partnera ako konateľa. Nemožno priznávať hmotnoprávne účinky iba samotnému zápisu v obchodnom registri v tom zmysle, že obchodný register rozhoduje o tom, či k určitej právnej skutočnosti došlo. On má evidenčnú funkciu, na ktorej sa zakladá pozitívny (alebo aj negatívny) princíp publicity. Napokon je potrebné prihliadnuť aj na to, že zmluvný partner ako konateľ spoločnosti nemohol mať záujem na neprevzatí rozsudku. Ak by mu bol riadne doručený a podal by proti nemu odvolanie (pričom v priebehu odvolacieho konania by spoločnosť zanikla), najvyšší súd by musel rozhodnúť tak, ako je to uvedené vo výroku. Pri skúmaní podmienok konania podľa § 103 Občianskeho súdneho poriadku najvyšší súd zistil, že žalovaná spoločnosť pred právoplatným skončením konania stratila vecnú a procesnú spôsobilosť byť účastníkom konania, preto rozsudok krajského súdu zrušil a konanie zastavil.

Podľa zistenia ústavného súdu dovolanie z 21. mája 2007 podané sťažovateľmi proti uzneseniu najvyššieho súdu bolo doručené najvyššiemu súdu 29. mája 2007. Dovolacie konanie je vedené pod sp. zn. 1 Obdo V 53/2007.

Z dovolania vyplýva, že jeho prípustnosť zakladajú sťažovatelia na ustanoveniach § 237 písm. e) a f) Občianskeho súdneho poriadku. Prípustnosť dovolania z dôvodu § 237

písm. e) Občianskeho súdneho poriadku vidia v tom, že odvolacie konanie nemôže prebehnúť bez návrhu, ktorým je riadne odvolanie účastníka konania. Odvolanie však podal zmluvný partner ako fyzická osoba, ktorý účastníkom konania nebol. Preto k odvolaciemu konaniu došlo bez príslušného návrhu (odvolania). Prípustnosť dovolania z dôvodu § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku vidia v tom, že krajský súd, ale ani najvyšší súd im ako účastníkom konania nedoručili podané odvolanie, neposkytli im žiadnu lehotu na vyjadrenie k odvolaniu a najvyšší súd o odvolaní rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania, teda v rozpore s ustanovením § 214 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Podľa názoru ústavného súdu nie je v jeho právomoci o merite podanej sťažnosti konať a rozhodnúť.

Ako to vyplýva z citovaného ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda iba vtedy, ak poskytovanie tejto ochrany nie je v právomoci všeobecných súdov. V danom prípade právomoc poskytnúť ochranu označeným základným právam sťažovateľov vyplývajúcim z ústavy prináleží všeobecným súdom (najvyššiemu súdu), čím je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu.

Sťažovatelia podali proti uzneseniu najvyššieho súdu v zákonnej lehote dovolanie. Prípustnosť dovolania vyvodzujú z ustanovení § 237 písm. e) a f) Občianskeho súdneho poriadku. O dovolaní rozhodnuté dosiaľ nebolo.

Ústavný súd odhliadnuc od argumentácie sťažovateľov týkajúcej sa prípustnosti dovolania uvádza, že dovolaciu námietku, podľa ktorej sťažovateľom nebolo doručené podané odvolanie, nemohli sa k nemu vyjadriť a nedošlo k nariadeniu odvolacieho pojednávania, je potrebné považovať za dovolací titul a dovolací dôvod vyplývajúci z ustanovení § 237 písm. f) a § 241 ods. 2 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku. Ďalšia dovolacia námietka, podľa ktorej odvolacie konanie prebehlo bez toho, aby oprávnená osoba podala odvolanie, sa javí ako dovolací titul a dovolací dôvod v zmysle ustanovení § 237 písm. d) a § 241 ods. 2 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku. Napokon skutočnosť, že odvolací súd zrušil rozsudok krajského súdu a konanie zastavil, sa javí ako faktická zmena rozsudku krajského súdu, čo by zakladalo prípustnosť dovolania podľa § 239 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Tým sa však podľa ústavného súdu nijako neprejudikuje prípustnosť a dôvodnosť podaného dovolania sťažovateľov.

Keďže vo veci bolo podané dovolanie, právomoc poskytnúť ochranu označeným základným právam sťažovateľov má najvyšší súd ako súd dovolací, čo zároveň vylučuje právomoc ústavného súdu.

Vzhľadom na to, že ústavný súd sťažnosť odmietol v celom rozsahu, nebolo už potrebné osobitne sa zaoberať návrhom sťažovateľov na vydanie dočasného opatrenia.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. septembra 2007